

VÆKST OG VÆKSTVILKÅR I SJÆLLANDSKE KOMMUNER

Lejre Kommune 2018

FORORD

Denne rapport præsenterer aktuelle, erhvervsrelevante nøgletal for Lejre Kommune. Med udgangspunkt i data for det senest tilgængelige år dækker indikatorerne erhvervmæssige præstationer, der bl.a. vedrører værdiskabelse, produktivitet, antal nye virksomheder, beskæftigelse og eksport i kommunens virksomheder. Rapporten indeholder endvidere relevante nøgletal for de lokale vækstvilkår med fokus på arbejdsmarked, pendling, uddannelse, erhvervsindkomster samt virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremme, mv. Rapporten giver et solidt videngrundlag for at styrke og målrette den erhvervspolitiske indsats til gavn for lokal vækst- og erhvervsudvikling.

God læselyst.

INDHOLD

SAMMENFATNING	4
DEL I VÆKST OG ERHVERVSPRÆSTATIONER.....	6
1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET.....	7
2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE	11
3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER	18
4 EKSPORT.....	23
DEL II VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER.....	27
5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING	28
6 UDDANNELSE.....	34
7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER.....	37
8 BRUG AF ERHVERVSFREMME	40
9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?	42

SAMMENFATNING

Lejre Kommune har de senere år oplevet en markant fremgang i værdien, som skabes i kommunens private virksomheder. Værdiskabelsen i kommunens virksomheder er steget støt hvert eneste år siden 2010. I 2016 er den samlede værdiskabelse i kommunens virksomheder øget med 34 pct. i forhold til 2010. Til sammenligning har fremgangen på landsplan været knap 10 pct.

Fremgangen i værdiskabelsen i Lejre Kommune er delvist drevet af en øget beskæftigelse. I perioden 2010-17 steg beskæftigelsen i private virksomheder i Lejre Kommune med 189 fuldtidsårsværk eller 5 pct. Der har været en pæn vækst i beskæftigelsen hvert år siden 2014. Beskæftigelsesvæksten har været højere end i Region Sjælland, men lidt mindre end gennemsnittet for hele landet.

Med en samlet værdiskabelse i de private brancher på 3,7 mia. kr. i 2016 er Lejre Kommune en af de mindre erhvervskommuner i Region Sjælland. Erhvervsstrukturen i Lejre er kendetegnet ved mange små virksomheder inden for private serviceerhverv og bygge & anlægsbranchen. 95 pct. af virksomhederne i Lejre Kommune har under ti ansatte, og disse virksomheder tegner sig for 54 pct. af den samlede private beskæftigelse. En række store virksomheder med 50+ ansatte beskæftiger 18 pct. af den samlede private beskæftigelse.

Der skabes nye virksomheder i samme omfang som gennemsnittet for hele landet og lidt flere end i Region Sjælland. Iværksætternes overlevelsesrate i Lejre Kommune ligger generelt højere end gennemsnittet på regions- og landsplan. Til gengæld skaber de nye iværksættervirksomheder i mindre omfang nye arbejdspladser sammenlignet med den gennemsnitlige iværksættervirksomhed i Region Sjælland og på landsplan.

Andelen af vækstvirksomheder i Lejre Kommune er en anelse under landsgennemsnittet. Der har været en lille nedgang i andelen af vækstvirksomheder de seneste år.

141 eksportvirksomheder har hovedsæde i Lejre Kommune. Virksomheder med eksport genererer en samlet eksportværdi svarende til 2,6 mia. kr. Det svarer til, at 35,5 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen, går til eksport. Den samlede eksportværdi i Lejre Kommune er steget med 28,2 pct. i perioden 2010-16.

Lejre Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 142 personer. Befolkningstilvæksten skyldes en kombination af positiv nettoindvandring og nettotilflytning. Samtidig er andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder steget. I 2017 var knap 2,3 pct. af de beskæftigede udlændinge.

Der er stigende aktivitet på boligmarkedet, hvor liggetiderne er faldende, og kvadratmeterpriserne er stigende. Pendlingen er stigende – både ind og ud af kommunen.

71 pct. af de beskæftigede i Lejre Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det svarer i store træk til niveauet på regions- og landsplan. Heraf har 38 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet. I Lejre Kommune er næsten 52 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er en del højere end gennemsnittet for regionen, som er 48,9 pct. Samtidig er andelen af arbejdsløse noget under landsgennemsnittet.

Virksomhederne i Lejre Kommune benytter sig oftere af vækstkortlægning i Væksthuset end gennemsnittet på landsplan. Til gengæld er der en mere begrænset brug af nationale erhvervsfremmetilbud, herunder en mindre brug af eksportrådets ydelser blandt virksomhederne i Lejre Kommune.

VÆKST OG ERHVERVS- PRÆSTATIONER

1

VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

2

BESKÆFTIGELSE, VIRKSOMHEDER OG
ARBEJDSPLADSER

3

IVÆRKSÆTTERI OG
VÆKSTVIRKSOMHEDER

4

EKSPORT

1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

Værdiskabelsen inden for private brancher er øget markant i Lejre Kommune og vokset væsentligt mere end på regions- og landsplan. Fremgangen skyldes bl.a., at beskæftigelsen i kommunens virksomheder er steget.

I Lejre Kommune var den samlede værdiskabelse i de private brancher 3,7 mia. kr. i 2016.

Målt på andelen af hhv. lav- og højproduktive virksomheder ligger Lejre Kommune tæt på landsgennemsnittet. Lejre har en højere andel af virksomheder med høj produktivitet end regionsgennemsnittet.

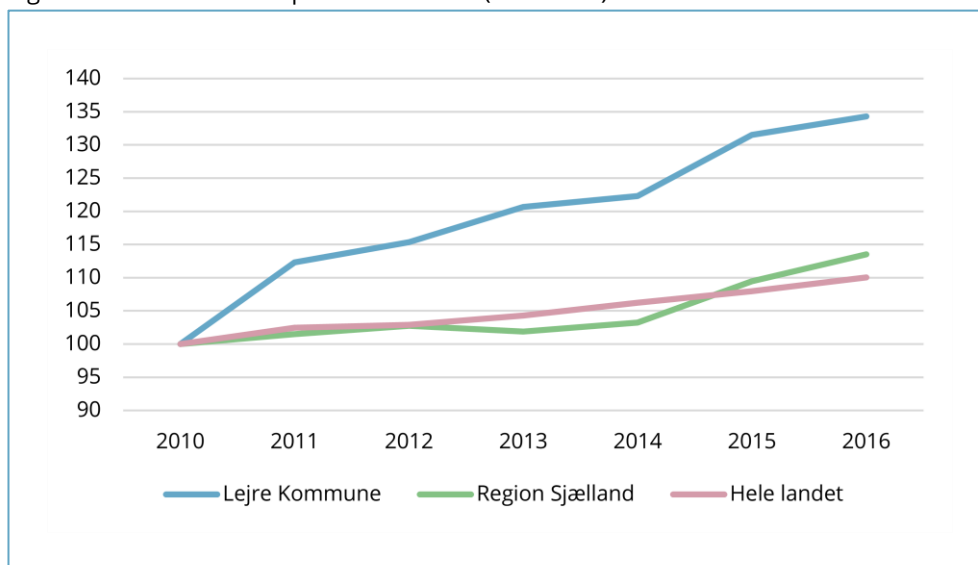
Den samlede private værdiskabelse er steget **34%** siden 2010 i Lejre Kommune.

24% af virksomhederne i Lejre Kommune er højproduktive.

Værdiskabelse og produktivitet i den private sektor har stor betydning for Danmarks samlede velstandsudvikling. Værdiskabelsen er et udtryk for den samlede værdi, som bliver skabt af de personer, der arbejder i de lokale virksomheder.

Lejre Kommune har oplevet en meget markant fremgang i den private sektors værdiskabelse. Det fremgår af figur 1.1, der viser udvikling i værdiskabelsen i private brancher siden 2010 og frem til i dag for hhv. Lejre Kommune, Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 1.1 Værdiskabelse i private brancher (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

Værdiskabelsen i kommunens virksomheder er steget støt hvert eneste år siden 2010. I 2016 er den samlede værdiskabelse i kommunens virksomheder øget med 34 pct. i forhold til 2010. Til sammenligning har fremgangen på landsplan været knap 10 pct.

Den markante vækst i værdiskabelse er udtryk for, at Lejre Kommune huser en række store virksomheder, som har oplevet markant fremgang de senere år.

Lejre Kommune er bl.a. hjemsted for virksomheder som Vestergaard Company og Uni-medico (ConvaTec). Begge er virksomheder inden for industrien, der typisk er kendetegnet ved en høj værdiskabelse pr. fuldtidsmedarbejder, og de to virksomheder er begge i kategorien 200+ medarbejdere og vægter således tungt i den samlede erhvervsstruktur.

Med en samlet værdiskabelse i de private brancher på 3,7 mia. kr. i 2016 er Lejre Kommune en af de mindre erhvervskommuner i Region Sjælland.

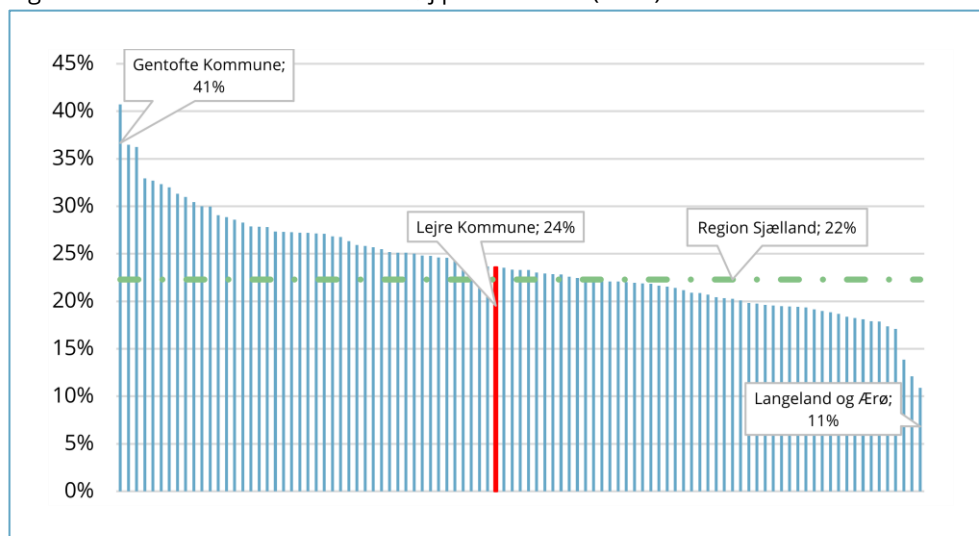
Værdiskabelse kan også opgøres på virksomhedsniveau. I det følgende ses der på andelen af virksomheder med hhv. høj og lav produktivitet.

Virksomheder med høj produktivitet er opgjort som virksomheder, der er blandt de 25 pct. mest produktive i deres branche. Virksomheder med lav produktivitet er virksomheder, der er blandt de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche. På landsplan vil der pr. definition altid være 25 pct. højproduktive virksomheder og 25 pct. lavproduktive virksomheder.

Figur 1.2 viser andelen af kommunens virksomheder, som er blandt de 25 pct. mest produktive inden for deres branche i Danmark målt som værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Figur 1.2 Andel virksomheder med høj produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

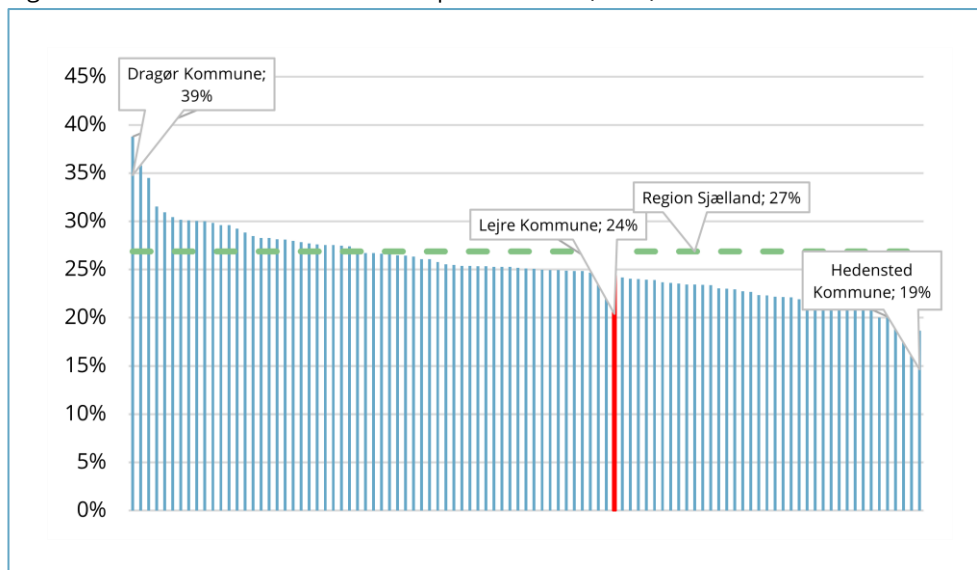
Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mest produktive i dens branche.

I Lejre Kommune er 24 pct. af virksomhederne højproduktive. Det placerer Lejre Kommune over gennemsnittet for Region Sjælland, der er 22 pct., og på niveau med hele landet, hvor andelen pr. definition er 25 pct.

Et tilsvarende billede ses i figur 1.3, men med fokus på andelen af virksomheder med lav produktivitet. Kommunerne er rangeret efter andelen af virksomheder i kommunen, der har en produktivitet på niveau med de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche.

I figur 1.3 er det positivt at placere sig langt nede på listen med en lille andel af virksomheder med lav produktivitet.

Figur 1.3 Andel virksomheder med lav produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mindst produktive i dens branche.

Lejre Kommune har relativt få lavproduktive virksomheder. I alt er 24 pct. af virksomhederne i kategorien lavproduktive, hvilket er et godt stykke under regionsgennemsnittet på 27 pct. og lidt under landsgennemsnittet på 25 pct.

Dragør Kommune er den kommune i Danmark med den højeste andel lavproduktive virksomheder, mens Hedensted er den kommune med den mindste andel af lavproduktive virksomheder.

Private brancher omfatter alle sektorer eksklusiv offentlig administration, undervisning og sundhed. Udover private virksomheder omfatter det også offentlige virksomheder og non-profit-institutioner rettet mod husholdninger, som fx privatskoler, velgørende organisationer og fagforeninger.

Private virksomheder omfatter alle virksomheder uafhængig af sektor, som efter arbejdsstedets branche og økonomiske virksomhedsform kan identificeres som en privat virksomhed. Private virksomheder omfatter også private nonprofit organisationer. Kun virksomheder med væsentlig økonomisk aktivitet er inkluderet. Det vil med andre ord sige, at private virksomheder er afgrænset til virksomheder, hvor der præsteres en arbejdsindsats svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk.

Værdiskabelsen måler den merværdi, som en virksomhed skaber, når den producerer. Den beregnes som forskellen i værdien af de varer og tjenesteydelser, som virksomheden bruger, og de varer og tjenesteydelser, som den producerer. For en given kommune er virksomhedernes værdiskabelse lagt ud på arbejdsstederne hjemhørende i kommunen. Hvor udviklingen i værdiskabelsen er vist, er værdiskabelsen renset for prisstigninger.

2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE

Antallet af beskæftigede årsværk gik kraftigt frem i 2014 og har ligget stabilt siden da. Det er især inden for de private serviceerhverv og industrien, at der er skabt mange nye jobs.

Beskæftigelsen inden for industrien er vokset med mere end 27 pct. i perioden 2010-17.

95 pct. af virksomhederne i Lejre Kommune har under ti ansatte, og disse virksomheder tegner sig for 54 pct. af den samlede private beskæftigelse.

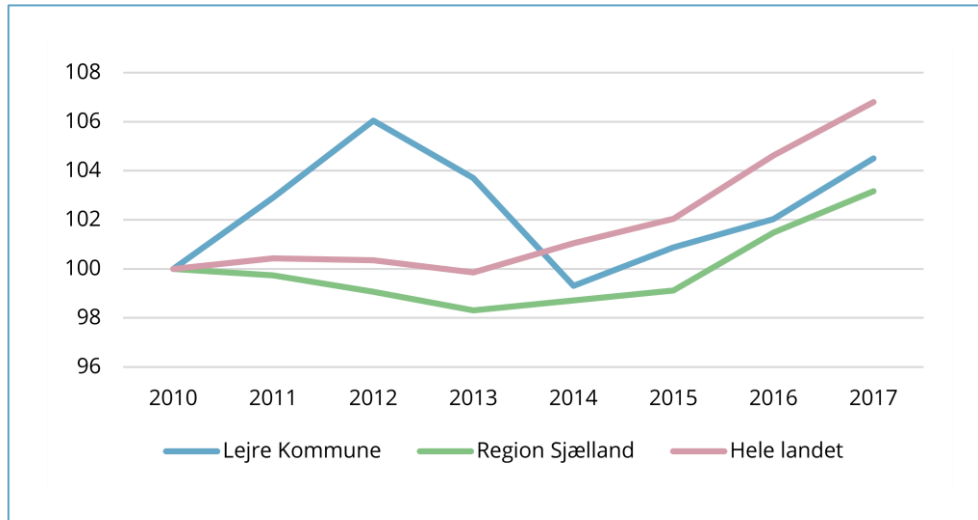
Beskæftigelsen er øget med **5%** siden 2010. Det er i høj grad industrien og de private serviceerhverv, der har trukket udviklingen.

Bygge & anlæg tegner sig for **19%** af den private beskæftigelse i Lejre Kommune.

Dette kapitel har fokus på udviklingen i antal beskæftigede og arbejdssteder og ser nærmere på, hvilke sektorer og brancher der går frem og tilbage.

Figur 2.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs i private virksomheder som indekstal, hvor andelen af fuldtidsjobs i 2010=100. Udviklingen i Lejre Kommune sammenlignes med udviklingen i Region Sjælland og hele landet.

Figur 2.1 Private fuldtidsjobs (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Siden 2010 er beskæftigelsen i private virksomheder i Lejre Kommune øget med 189 fuldtidsårsværk eller 5 pct. Der har været en pæn vækst i beskæftigelsen hvert år siden 2014, men beskæftigelsen i 2017 ligger fortsat under niveauet i 2012. Fra 2012-14 faldt antallet af fuldtidsjobs i private virksomheder i Lejre Kommune med næsten 300. Tilbagegangen blev primært trukket af de primære erhverv, engroshandel og transportbranchen.

Beskæftigelsesvæksten har været højere end i Region Sjælland, men lidt mindre end gennemsnittet for hele landet, som i samme periode oplevede en fremgang i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i private virksomheder på næsten 7 pct.

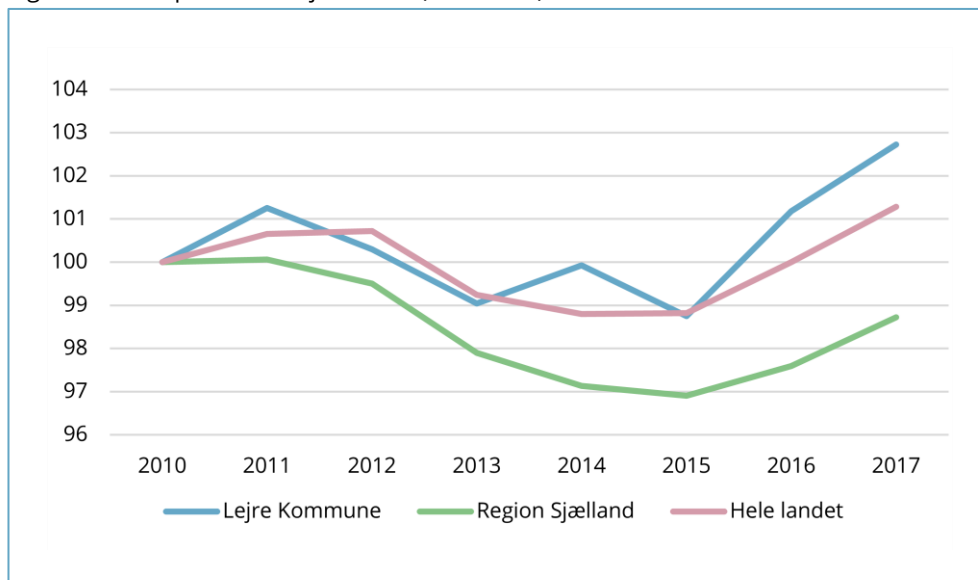
I 2017 beskæftigede private virksomheder i Lejre Kommune 4.392 fuldtidsbeskæftigede personer.

Fuldtidsjobs i private virksomheder måler aktiviteten i virksomhederne i form af antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. Antallet af fuldtidsjobs er beregnet ved at omregne virksomhedernes indberettede betalte timer til fuldtidsstillinger. Omregningen bidrager til at skabe sammenlignelighed på tværs af virksomheder uafhængig af antallet af personer på hhv. hel- og deltid.

Fuldtidsjobs omtales i rapporten også som fuldtidsbeskæftigede personer, fuldtidsårsværk, fuldtidsansatte og årsværk.

Figur 2.2 viser udviklingen i antal virksomheder i Lejre Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 2.2 Antal private arbejdssteder (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

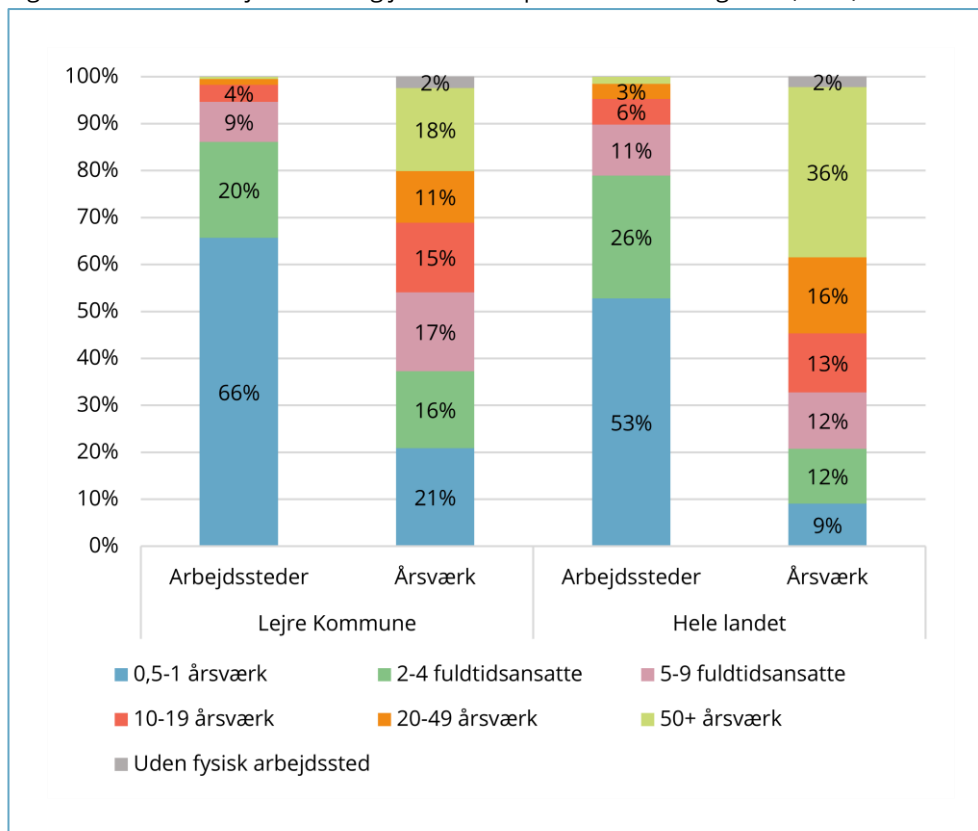
I 2017 var der knap 1.400 private arbejdssteder i Lejre Kommune. Flest arbejdssteder var lokaliseret inden for branchegrupperne bygge & anlæg (18 pct.), rådgivning, forskning og udvikling (10 pct.) samt landbrug, skovbrug og fiskeri (10 pct.).

Udviklingen i private arbejdssteder i Lejre Kommune var præget af en tilbagegang i perioden 2011-15. Denne tilbagegang ses ligeledes på regions- og landsplan. Men perioden 2015-17 har været kendetegnet ved en pæn stigning i antallet af private arbejdssteder, og i 2017 er antallet af arbejdssteder godt 3 pct. højere end i 2010. I denne periode har Lejre Kommune oplevet en kraftigere stigning i antallet af arbejdssteder sammenlignet med regionen og hele landet. Både i Region Sjælland og på landsplan har antallet af arbejdssteder været stigende efter 2015.

Figur 2.3 viser, hvordan den private beskæftigelse og private arbejdssteder i kommunen fordeler sig på størrelseskategorier i 2017 holdt op mod hele landet. Virksomhederne er inddelt i følgende størrelseskategorier: 0,5-1 årsværk, 2-9 årsværk, 10-19 årsværk, 20-49 årsværk samt 50 eller flere årsværk.

Figur 2.3 Private arbejdssteder og jobs fordelt på størrelseskategorier (2017)

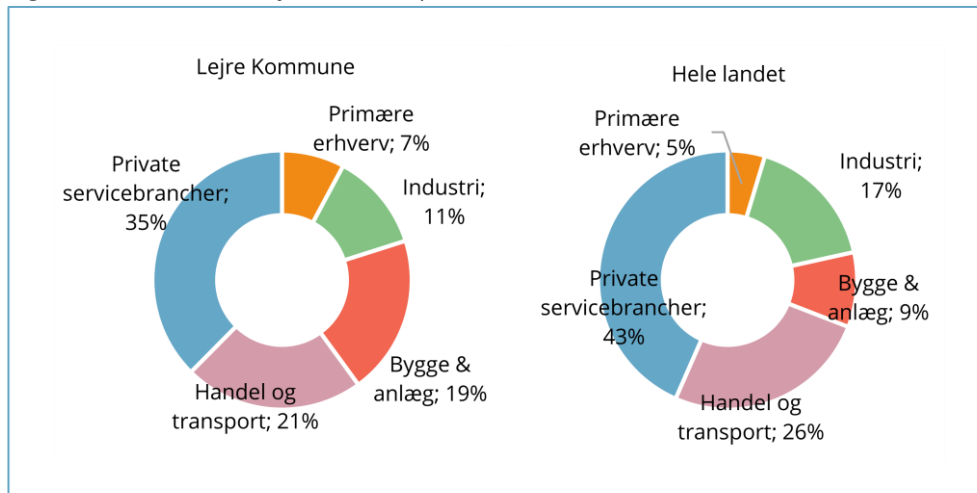
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

En relativ høj andel af virksomhederne i Lejre Kommune er helt små virksomheder, der højest beskæftiger et enkelt årsværk. I Lejre Kommune udgør denne gruppe 66 pct. af alle virksomhederne, mens andelen på landsplan er 53 pct. I Lejre Kommune har 95 pct. af virksomhederne færre end 10 ansatte.

Selvom de større virksomheder med mere end 10 ansatte kun udgør omkring 5 pct., tegner de sig for 44 pct. af de beskæftigede. De store virksomheder, som beskæftiger mere end 50 fuldtidsårsværk, udgør under 1 pct. af virksomhedsbestanden i Lejre Kommune, men de står for 18 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen. På landsplan beskæftiger denne virksomhedsgruppe 36 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Figur 2.4 viser den private fuldtidsbeskæftigelse fordelt på hovedsektorer for Lejre Kommune og hele landet.

Figur 2.4 Private fuldtidsjobs, fordelt på hovedsektorer (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

De private servicebrancher tegner sig for hovedparten af de private fuldtidsjobs i Lejre Kommune. 35 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer er beskæftiget inden for private servicebrancher, hvoraf hovedparten er inden for operationel service. På landsplan er 43 pct. beskæftiget inden for branchen.

Lejre Kommune har en højere andel af beskæftigelsen inden for bygge & anlæg og en lidt højere andel inden for primære erhverv sammenlignet med hele landet.

Til gengæld udgør handel og transport samt industri en mindre andel af beskæftigelsen i Lejre Kommune sammenlignet med gennemsnittet for Danmark.

Tabel 2.1 uddyber tallene for de enkelte hovedsektorer med hensyn antal fuldtidsbeskæftigede og den procentuelle ændring heri siden 2010 for hhv. Lejre Kommune, regionen og hele landet.

Tabel 2.1 Antal fuldtidsjobs, fordelt på hovedsektorer og udviklingen heri (2010-17)

Branche	Antal private fuldtidsjobs i Lejre Kommune i 2017	Udvikling 2010-17		
		Lejre Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Servicebrancher	1.639	11%	10%	12%
Handel og transport	820	-17%	-2%	3%
Bygge & anlæg	814	4%	16%	13%
Industri	779	27%	-6%	1%
Primære erhverv	320	-16%	-9%	-5%
I alt	4.392	5%	3%	7%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervs-service, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

Særligt industrien og de private servicebrancher udgør en stigende andel af beskæftigelsen i Lejre Kommune. I 2017 var knap 780 fuldtidsårsværk i Lejre Kommune beskæftiget i de industrielle brancher. Fra 2010-17 steg antallet af fuldtidsjobs i branchen med 27 pct.

Inden for brancherne handel og transport samt primære erhverv er andelen af beskæftigede gået tilbage. Lejre Kommune har i disse brancher oplevet en markant større tilbagegang sammenlignet med udviklingen på regions- og landsplan.

Med udgangspunkt i en mere detaljeret brancheklassifikation (Danmarks Statistiks 36-brancheklassifikation) giver figur 2.5 et overblik over den branchemæssige specialisering i Lejre Kommune, udviklingen i specialiseringen samt beskæftigelsen i de største brancher i kommunen.

Placeringen langs den vandrette akse viser branchernes specialisering i Lejre Kommune i 2017. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede private beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. Brancher *til højre* i figuren er således brancher, der fylder meget i Lejre i forhold til resten af landet. Brancher *til venstre* fylder omvendt mindre i Lejre end i resten af landet.

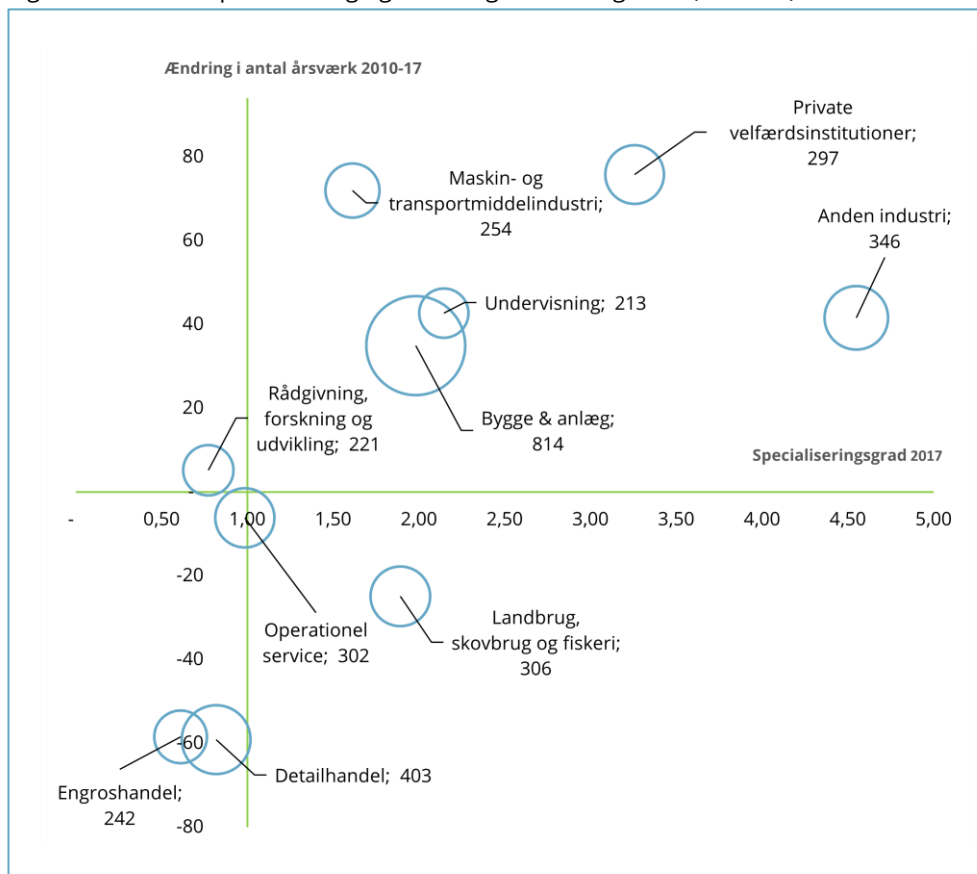
Herudover viser figuren også *udviklingen* i beskæftigelsen. Brancher i *den øverste halvdel* af figuren er brancher, hvor beskæftigelsen i Lejre Kommune er øget, mens brancher i

den nederste halvdel af figuren omvendt er brancher, der har oplevet faldende beskæftigelse i perioden 2010-17.

Endelig illustrerer cirklernes størrelse det samlede antal fuldtidsbeskæftigede inden for den pågældende branche i 2017. Den største enkeltbranche er således bygge & anlæg. I figuren er antal fuldtidsbeskæftigede i 2017 angivet under branchens navn.

Figur 2.5 Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Kun brancherne med flest virksomheder i 2017 er vist i figuren. I bilaget sidst i rapporten er specialiseringsgrad, ændring i specialiseringsgrad samt antal årsværk i 2017 vist for alle brancher. Grundet diskretionshensyn er det for enkelte delbrancher ikke muligt at få tal fra 2017. Derfor er der taget udgangspunkt i senest tilgængelige år.

Figuren viser, at Lejre Kommune er specialiseret inden for anden industri med en specialiseringsgrad på 4,5. Hertil er Lejre specialiseret inden for private velfærdsinstitutioner, undervisning, bygge & anlæg samt maskin- og transportmiddelindustri, som ligeledes er de brancher, der har oplevet størst fremgang i beskæftigelsen.

Detailhandel og engroshandel har oplevet størst tilbagegang i beskæftigelsen.

3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER

I 2017 er etableringsraten i Lejre Kommune på niveau med landsgennemsnittet og højere end i Region Sjælland.

Iværksætternes overlevelsesrate i Lejre Kommune ligger generelt højere end gennemsnittet på både regions- og landsplan. Til gengæld skaber de nye iværksættervirksomheder i mindre omfang nye arbejdspladser sammenlignet med den gennemsnitlige iværksættervirksomheder i Region Sjælland og på landsplan.

Andelen af vækstvirksomheder er en anelse under landsgennemsnittet, og der har været en lille nedgang i andelen af vækstvirksomheder de seneste år.

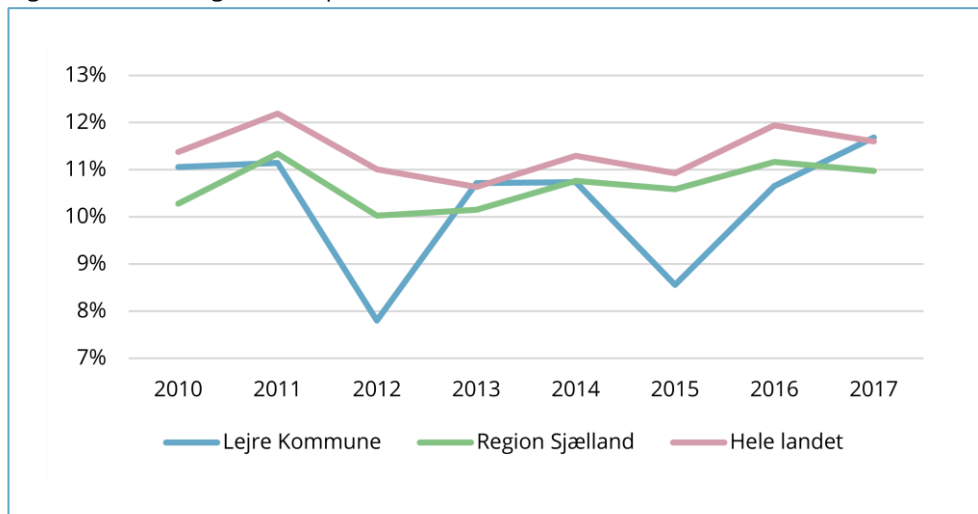
163 nye virksomheder blev etableret i 2017.

I Lejre Kommune er **6,1%** af kommunens virksomheder vækstvirksomheder.

Nye iværksættervirksomheder har stor økonomisk betydning både lokalt og på landsplan. Nye virksomheder er med til at skabe udvikling og dynamik i erhvervslivet. De skærper konkurrencen, skaber nye jobs og bidrager til at sikre fornyelse i det erhvervsøkonomiske fundament i Lejre Kommune.

Figur 3.1 viser udviklingen i etableringsraten for private virksomheder i hhv. Lejre Kommune, Region Sjælland og hele landet. Etableringsraten måles som andel nystartede virksomheder (op til tre år gamle), opgjort som andelen af den samlede virksomhedsbestand.

Figur 3.1 Etableringsrate for private virksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

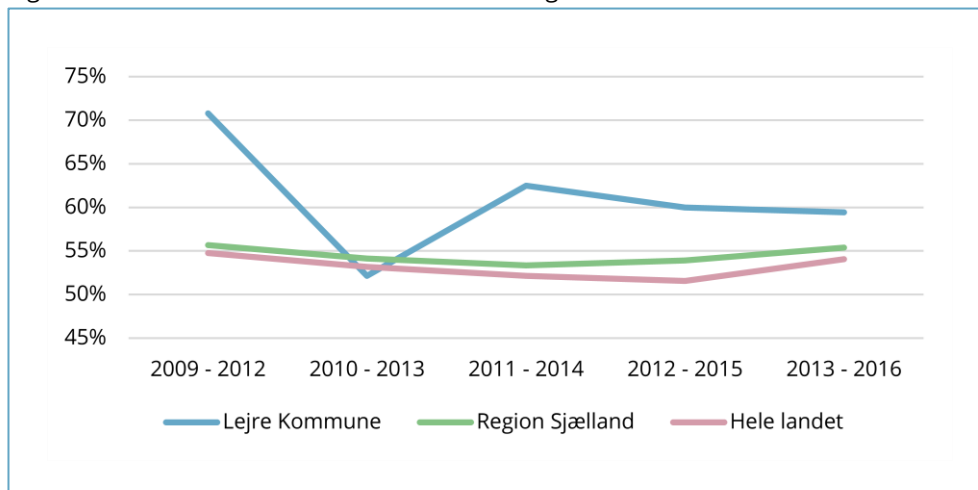
Note: Etableringsraten er defineret som antal nye virksomheder inden for markedsmæssige erhverv i pct. af eksisterende virksomheder.

Figuren viser, at etableringsraten i Lejre Kommune generelt er på niveau med gennemsnittet for Region Sjælland bortset fra et par udsving i årene 2012 og 2015. Siden 2015 har etableringsraten været stigende, og etableringsraten er på niveau med landsgennemsnittet. I 2017 var etableringsraten i Lejre Kommune 11,7 pct., mens etableringsraten i regionen og på landsplan var hhv. 11,0 og 11,6 pct.

I 2017 blev der etableret 163 nye virksomheder i Lejre Kommune. Der blev etableret flest nye virksomheder inden for vidensservice, bygge & anlæg samt operationel service.

I figur 3.2. sammenlignes overlevelsesraten i Lejre Kommune med regionen og hele landet. Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.2 Overlevelsesraten tre år efter etablering

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Overlevelsesraten i Lejre Kommune ligger generelt højere end Region Sjælland og hele landet, dog med undtagelse af et enkelt år. 71 pct. af de virksomheder, der blev etableret i 2009, var aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode 2009-12. Siden da er overlevelsesraten faldet lidt. Overlevelsesraten har siden 2011 ligget stabilt på omkring 60 pct. Således var 59 pct. af de virksomheder, som blev etableret i 2013 i Lejre Kommune, fortsat aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode fra 2013-16.

Nye virksomheder. Reelt aktive virksomheder defineres som virksomheder, der i tællingsåret udbetalte løn svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk eller opnåede en omsætning svarende til et halvt årsværk i virksomhedens hovedbranche. For virksomheder, der starter i løbet af tællingsåret, er barren det halve, svarende til et kvart fuldtidsårsværk.

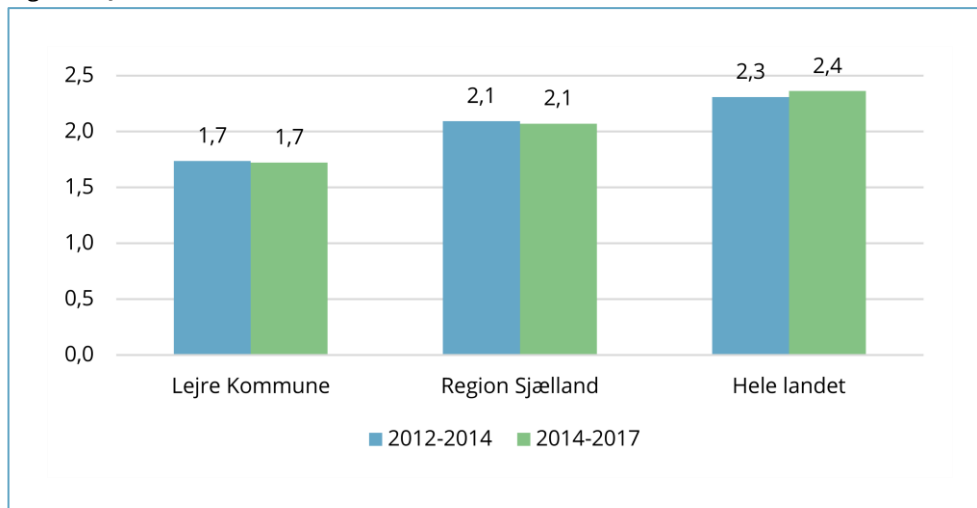
Iværksættervirksomheder. En iværksættervirksomhed defineres som en ny virksomhed, der er op til tre år gammel.

Etableringsraten er antal nye virksomheder inden for markedsfølsomme erhverv i pct. af den eksisterende virksomhedsbestand i kommunen.

Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige antal fuldtidsjobs skabt pr. iværksættervirksomhed. Jobskabelsen i iværksættervirksomheder vises som et gennemsnit for perioden 2012-14 samt 2015-17, og Lejre Kommune sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 3.3 Jobskabelse i iværksættervirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

Note: Iværksættervirksomheder er virksomheder, som er under tre år gamle på opgørelsestidspunktet.

Iværksættervirksomhederne i Lejre Kommune skaber ca. 1,7 private fuldtidsjobs. Jobskabelsen pr. iværksættervirksomhed har ligget på et stabilt niveau og er generelt noget lavere end gennemsnittet på både regions- og landsplan. På landsplan skaber den gennemsnitlige iværksættervirksomhed 2,4 fuldtidsjobs i løbet af de første tre leveår.

Vækstvirksomheder

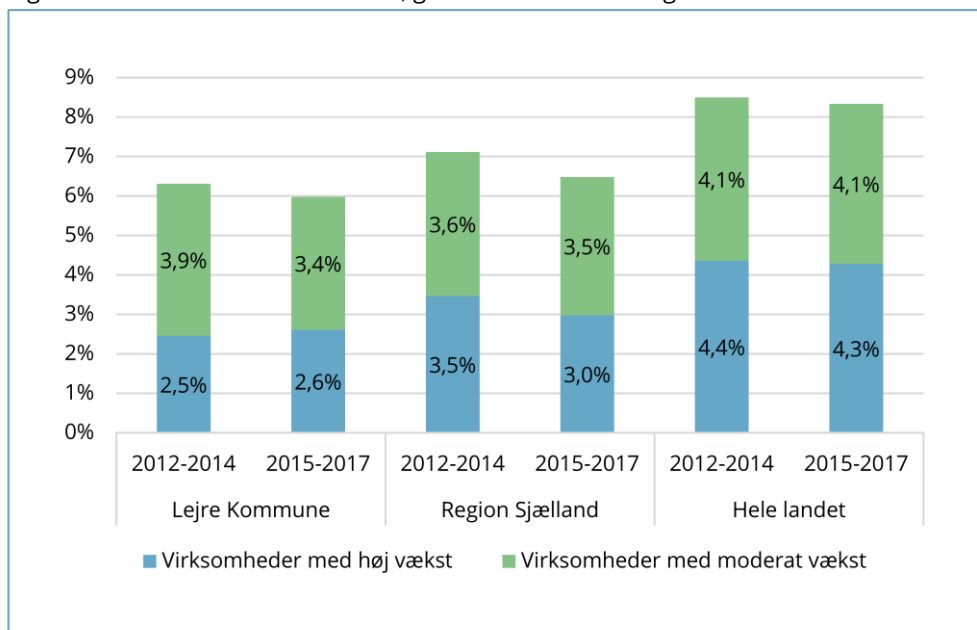
Vækstlaget i erhvervslivet, som både dækker over iværksættere og mere etablerede vækstvirksomheder med betydelig vækst, spiller en central rolle for den erhvervsøkonomiske udvikling i kommunen.

Vi definerer vækstlaget som virksomheder med høj og moderat vækst. Højvækstvirksomheder er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på over 20 pct. i de seneste tre år og en absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. de seneste tre år og med absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Figur 3.4 viser andelen af virksomheder med hhv. moderat og høj vækst i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Lejre Kommune. Andelen af vækstvirksomheder er opgjort for perioderne 2012-14 og 2015-17, og Lejre Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 3.4 Andel vækstvirksomheder, gennemsnit 2012-14 og 2015-17

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 pct. i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt. Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. pr. år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Andelen af vækstvirksomheder er gået en anelse tilbage i Lejre Kommune. Samlet er vækstlaget faldet fra at udgøre 6,4 pct. i 2014 til 6,0 pct. i 2017. Det er særligt andelen af virksomheder med moderat vækst, der er gået tilbage.

Andelen af vækstvirksomheder i Lejre Kommune var i 2015-17 lidt under niveauet for hele Region Sjælland og noget lavere end landsgennemsnittet. Lejre Kommune er især bagefter i forhold til andelen af højvækstvirksomheder. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne høj vækst, mens det i Lejre Kommune kun var 2,6 pct. af virksomhederne. Det er dog værd at bemærke, at andelen af højvækstvirksomheder i Lejre Kommune er steget en anelse, hvor den er faldet i regionen og hele landet.

4 EKSPORT

Siden 2011 har der været et stigende antal virksomheder, som har fået eksport i Lejre Kommune. I 2017 eksporterede 9 pct. af virksomhederne i kommunen, hvilket er under landsgennemsnittet (14 pct.).

I 2016 udgjorde eksportværdien 35,5 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af arbejdsstederne i Lejre Kommune. Det er en større andel end for regionen og på niveau med hele landet.

Siden 2010 er eksportværdien steget med 28 pct. i Lejre Kommune, mens den for regionen er steget med 23 pct.

141

**eksportvirksomheder havde hovedsæde i
Lejre Kommune i 2017.**

2,6 mia. kr.

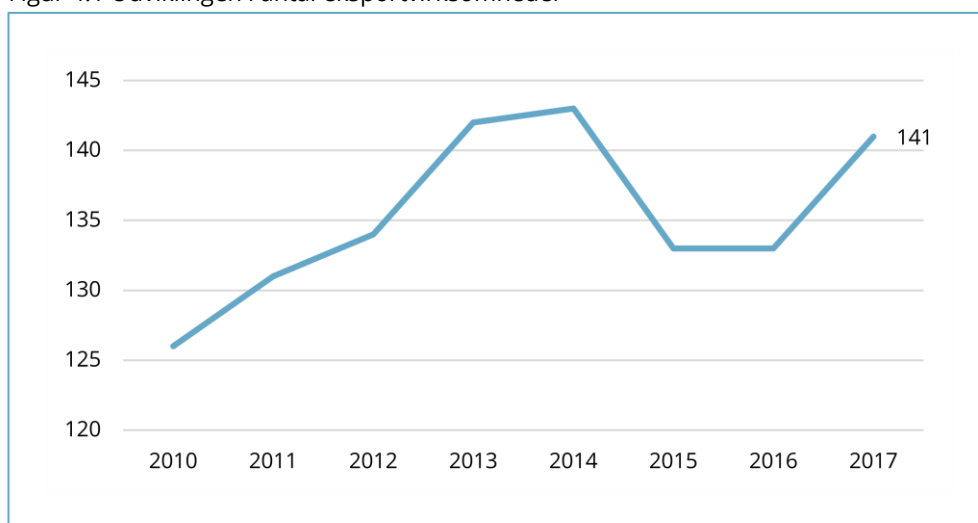
**blev genereret i eksportværdi fra arbejdssteder
i kommunen i 2016.**

For en lille økonomi som den danske spiller eksport en afgørende rolle for vækst og beskæftigelse. Mange danske virksomheder er specialiserede nichevirksomheder og underleverandører, som er afhængige af at kunne afsætte produkter og ydelser på et internationalt marked.

I 2017 havde 14 pct. af de danske virksomheder eksport til udlandet. I Region Sjælland var andelen af eksporterende virksomheder 9,4 pct.

Generelt har andelen af eksporterende virksomheder været stigende i Danmark. Figur 4.1 viser udviklingen i antal virksomheder med eksport i Lejre Kommune fra 2010-17.

Figur 4.1 Udviklingen i antal eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Lejre Kommune steg antallet af eksportvirksomheder med ca. 12 pct. fra 2010-17. I 2017 havde i alt 141 virksomheder med hovedsæde i kommunen eksport.

Eksportvirksomheder er private virksomheder med positiv eksport inden for markeds-mæssige erhverv. Antallet af virksomheder med eksport opgøres på baggrund af virksomhedernes hovedsæde (CVR-nummer).

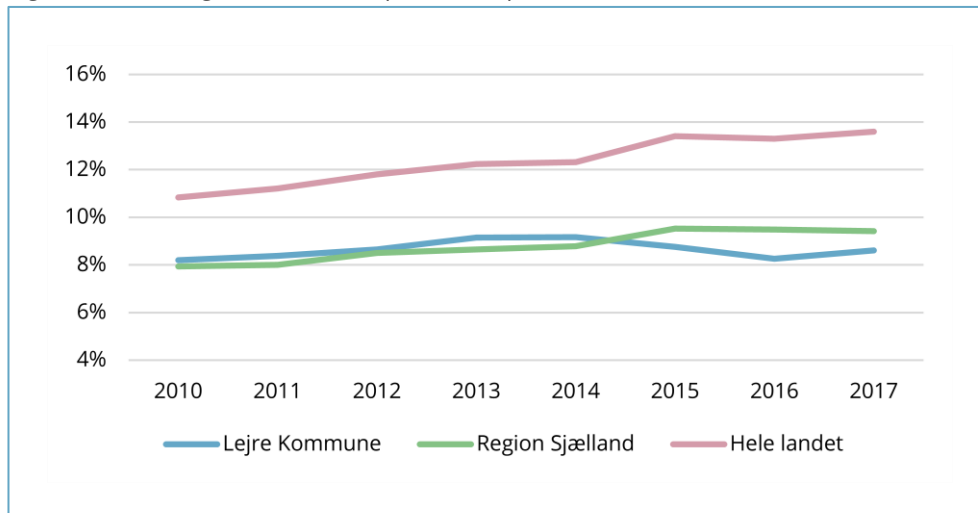
Eksportværdien er virksomhedernes samlede værdi af de varer og services, som de eksporterer til udlandet. Eksportværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort ved, at det enkelte arbejdssted tildeles en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Produktionsværdien er værdien af den samlede produktion af varer og tjenesteydelser, der er produceret i løbet af et år. Produktionsværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort med udgangspunkt i arbejdsstedets andel af den samlede beskæftigelse i virksomheden.

Figur 4.2 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport for perioden 2010-17. Udviklingen i Lejre Kommune er sammenholdt med regionen og hele landet.

Figur 4.2 Udviklingen i andelen af private eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Andelen af eksporterende virksomheder i Lejre Kommune er på niveau med Region Sjælland, men noget lavere end gennemsnittet for hele landet. En del af forklaringen er, at der er en overvægt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv som bygge & anlæg, der har hovedsæde i Lejre Kommune.

Andelen af eksportaktive virksomheder i Lejre Kommune har været svagt stigende i perioden, ligesom andelen har været stigende i både Region Sjælland og på landsplan. Andelen af virksomheder med eksport i Lejre Kommune er steget fra 8,2 pct. i 2010 til 8,6 pct. i 2017. På landsplan er andelen gået frem fra 10,8 pct. i 2010 til knap 13,6 pct. i 2017.

En anden måde at belyse eksportens betydning er at se på private virksomheders samlede eksportværdi opgjort på arbejdssteder. I denne opgørelse tilskrives de enkelte afdelinger en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Tabel 4.1 viser den samlede eksportværdi i 2016, eksportværdiens andel af produktionsværdien og vækst i eksportværdien for perioden 2010-16. Alle tal er opgjort på arbejdssteder. Lejre Kommune sammenlignes i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 4.1 Eksportværdien og dens andel af produktionsværdien i private brancher

	Lejre Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Eksportværdi 2016 (mia. kr.)	2,6	84,6	1.067,0
Andel af samlet produktionsværdi 2016	35,5%	30,5%	35,3%
Vækst i eksportværdi 2010-16	28,2%	23,0%	27,5%

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 genererede virksomhederne i Lejre Kommune en samlet eksportværdi svarende til 2,6 mia. kr. Det svarer til, at 35,5 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen i 2016, gik til eksport.

Til sammenligning udgjorde værdien af eksporten i regionen og på landsplan hhv. 30,5 pct. og 35,3 pct. af den samlede produktionsværdi.

Den samlede eksportværdi i Lejre Kommune har været stigende med 28,2 pct. i perioden 2010-16, mens der har været en fremgang i eksportværdien på 23,0 pct. og 27,5 pct. i hhv. Region Sjælland og hele landet.

VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER

5

**ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING
OG PENDLING**

6

UDDANNELSE

7

**SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG
ERHVERVSINDKOMSTER**

8

BRUG AF ERHVERVSFREMME

9

HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING

Lejre Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 142 personer. Befolkningstilvæksten skyldes især en kombination af positiv nettoindvandring og nettotilflytning.

Der har de senere år været fremgang i andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder. Dog er andelen af udenlandsk arbejdskraft under gennemsnittet for hele landet.

Pendlingen er stigende – både ind og ud af kommunen.

Der er stigende aktivitet på boligmarkedet, hvor liggetiderne er faldende, og kvadratmeterpriserne er stigende.

Befolkningstallet er øget med **142** personer i Lejre Kommune det seneste år.

Huspriserne er stigende og er i dag **10%** over niveauet i 2010 i Lejre Kommune.

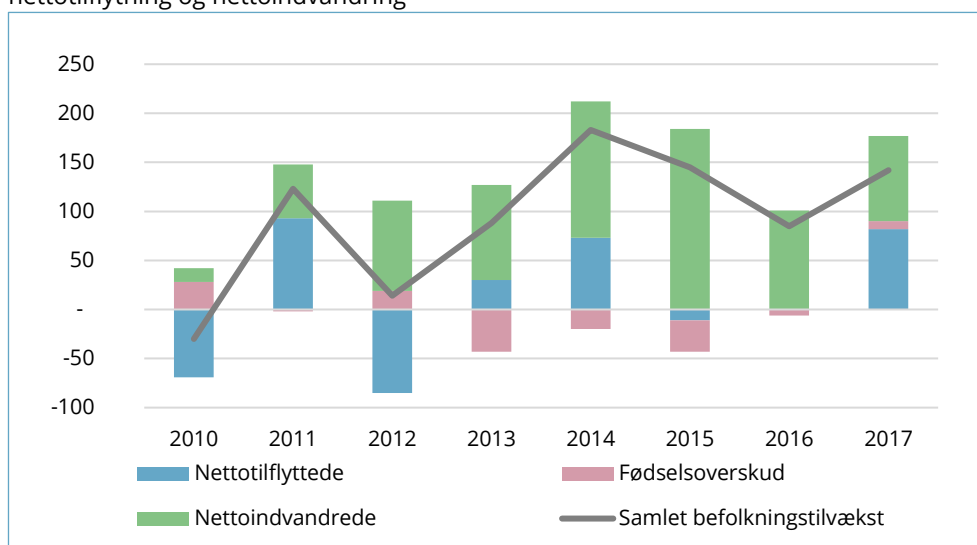
Den demografiske udvikling i Danmark har for mange kommuner medført udfordringer. Særligt kommuner uden for de større byer oplever, at der kommer flere ældre og færre erhvervsaktive.¹ Ændringer i, hvordan befolkningen flytter i Danmark, har desuden præget mange kommuner og bidraget til, at de demografiske udfordringer er blevet flere.²

Befolkningsvæksten i Lejre Kommune er bestemt af tre faktorer:

- **Nettotilflytning:** Antallet af personer, der flytter til kommunen, i forhold til hvor mange, der vælger at fraflytte.
- **Fødselsoverskud:** Antallet af fødsler i kommunen i forhold til antallet af dødsfald.
- **Nettoindvandring:** Antallet af personer fra udlandet, der vælger at bosætte sig i Lejre Kommune, i forhold til antallet af personer, der flytter til udlandet fra kommunen.

Figur 5.1 viser udviklingen i befolkningstallet i Lejre fordelt på de tre faktorer i perioden 2010-17.

Figur 5.1. Befolkningstilvækst i Lejre Kommune fordelt på fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tal for befolkningstilvækst er korrigeret af Danmarks Statistik. Det betyder, at tallene for befolkningsvækst i nogle år kan afvige fra summen af nettotilflytning, fødselsoverskud og nettoindvandring.

¹ De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at aldersgennemsnittet er steget mest i landdistrikterne de seneste ti år (DST, 2018: "Aldersgennemsnittet stiger mest i landdistrikterne").

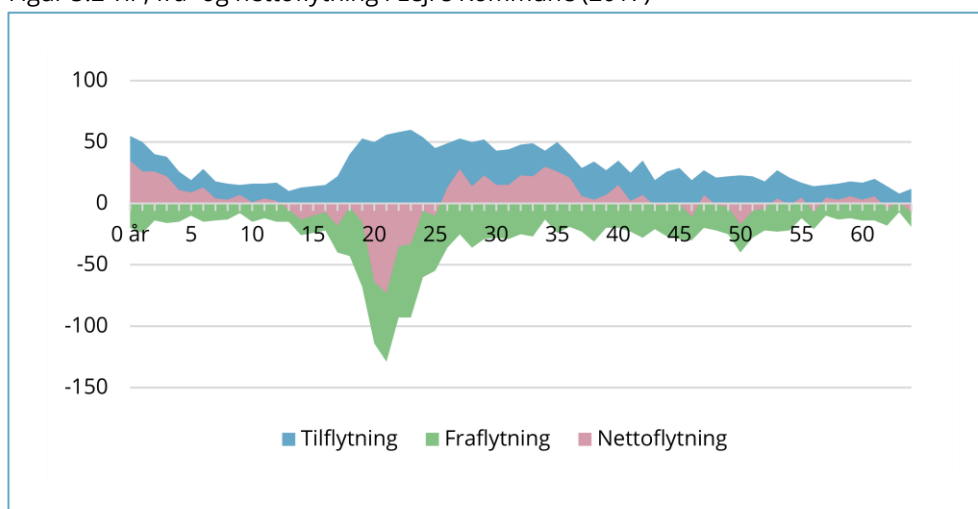
² KL (2014): "Danmark i forandring".

Figuren viser, at der i perioden 2011-17 har været en positiv vækst i befolkningen. Stigningen har været svingende fra år til år, og toppede i 2014 med en samlet befolkningsvækst på 183 personer. Samlet var væksten i hele perioden på 780 personer.

Befolkningsvæksten skyldes først og fremmest en positiv nettoindvandring til kommunen. Antallet har ligget mellem ca. 90 og 190 i perioden 2012-17. Antallet af nettotilflyttede har været mere svingende.

De samlede tal for nettotilflytning i figur 5.1 kan dække over en forskydning i indbyggernes alderssammensætning. Figur 5.2 viser antallet af til-, fra- og nettotilflytninger i forhold til borgernes alder i Lejre Kommune i 2017. Det grønne areal viser antallet af fraflyttede pr. aldersgruppe, mens det blå areal viser antallet af tilflyttede. Det lyserøde areal viser forskellen mellem til- eller fraflytning, altså den samlede nettotilflytning.

Figur 5.2 Til-, fra- og nettotilflytning i Lejre Kommune (2017)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Figuren er vist for befolkningen i alderen 0-64 år. Kun få flytninger er registeret blandt borgere over 64 år.

Som det lyserøde areal i figuren ovenfor illustrerer, oplevede Lejre Kommune en nettofraflytning af unge mellem 15-25 år i 2017 på i alt 274 unge. Nettofraflytningen i denne alder ses på tværs af hele Region Sjælland, og skal primært forklares med, at de uddannelsesparate unge søger mod de større byer for at komme tættere på de større uddannelsesinstitutioner.

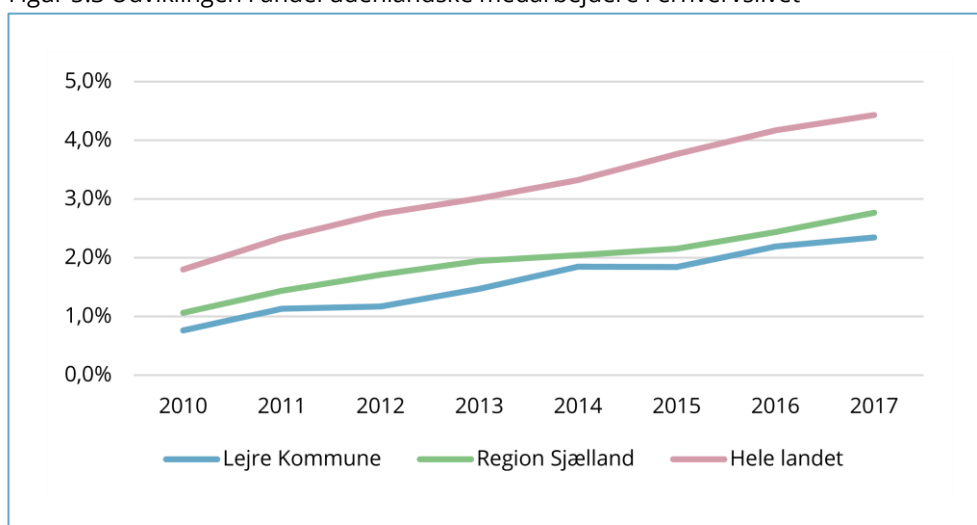
Til gengæld var der i 2017 en markant nettotilflytning af børn og personer mellem 26-35 år til kommunen. I aldersgruppen 26-35 år flyttede 209 personer flere til, end der flyttede fra kommunen. Stigningen blandt børn mellem 0-12 år var på 163. Dette skyldes bl.a. at flere børnefamilier de senere år har valgt at søge væk fra København grundet de stigende boligpriser.

I lighed med andre kommuner uden for de større byer, er der kommet flere ældre i Lejre Kommune de senere år. Siden 2010 er gennemsnitsalderen i Lejre steget med 2,4 år, fra

40,7 år i 2010 til 43,1 år i 2017. I samme periode steg aldersgennemsnittet med 1,2 år på landsplan, og 1,8 i Region Sjælland. Lejre Kommunes gennemsnitsalder er nu kun marginalt lavere end gennemsnittet for Region Sjælland.

Som det fremgik af figur 5.1, har Lejre Kommune siden 2010 oplevet en nettoindvandring af personer fra udlandet. Hvis indvandrerne får arbejde i Lejre Kommune, kan det medvirke til at afhjælpe virksomhedernes stigende rekrutteringsproblemer.³ Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i private virksomheder.

Figur 5.3 Udviklingen i andel udenlandske medarbejdere i erhvervslivet

Kilde: Jobindsats.dk og særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Antal fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere omfatter personer fra EU-lande, 3. verdenslande, samt udstationerede.

Et stigende antal udlændinge får arbejde i Lejre Kommune. Andelen af udenlandsk arbejdskraft i erhvervslivet steg fra 0,8 pct. i 2010 til 2,3 pct. i 2017. Ændringen dækker over en stigning på 71 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab, som opnåede beskæftigelse i virksomheder hjemhørende i Lejre Kommune.

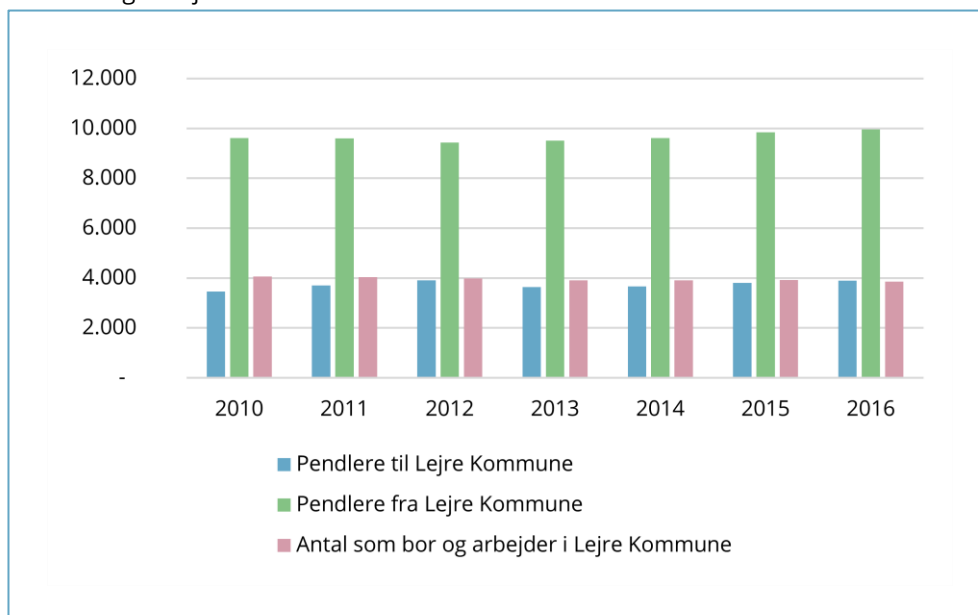
Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Lejre Kommune ligger generelt under regionsgennemsnittet, som igen ligger 1-2 procentpoint under landsgennemsnittet. Forskellen i andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet mellem Region Sjælland og hele landet har været stigende siden 2013. På landsplan havde 4,4 pct. medarbejderne i erhvervslivet udenlandsk statsborgerskab i 2017. Til sammenligning var andelen i Region Sjælland 2,8 pct.

I 2016 havde knap 7.750 personer arbejdsplads i Lejre Kommune. Af disse pendlede 3.891 personer fra andre kommuner, svarende til knap 50 pct. Nedenfor i figur 5.4 vises

³ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018): "Rekrutteringspublikation, forår 2018".

udviklingen i antal pendlere samt antallet af personer, som bor og arbejder i Lejre Kommune for perioden 2010-16.

Figur 5.4 Antal beskæftigede, der pendler til/fra kommunen samt antal beskæftigede som bor og arbejder i kommunen

Kilde: Statistikbanken.

Siden 2010 er antallet af pendlere til kommunen steget med 12,7 pct. mens antallet, som bor og arbejder i Lejre Kommune er faldet med 5 pct. fra 4.063 personer i 2010 til 3.859 personer i 2016. I 2016 var der for første gang flere indpendlere, end der var personer, som bor og arbejder i kommunen.

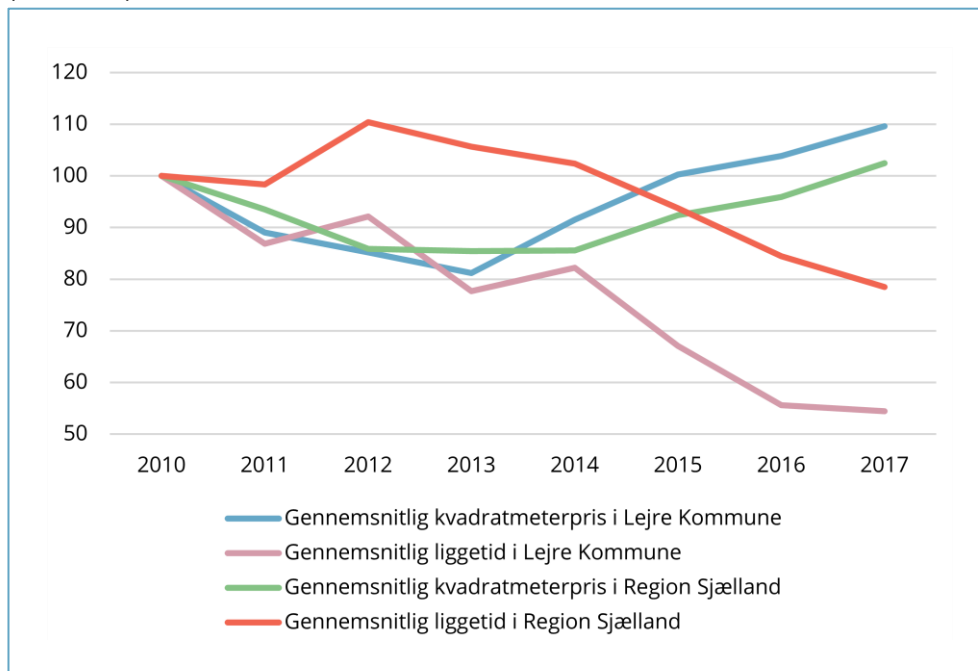
Antallet af personer som pendler ud af Lejre Kommune for at arbejde er markant højere end antallet der arbejder i kommunen. Knap 10.000 personer pendlede i 2016 ud af kommunen, hvilket er en stigning på 3,5 pct. siden 2010. Det er atypisk for en kommune i Region Sjælland at en så stor andel udfører arbejde uden for kommunens grænser, men det følger bl.a. af beliggenheden tæt på Roskilde og Københavns Kommuner tilsammen, end borgere der arbejdede inden for kommunens grænser.

Antallet, der pendler til og fra Lejre, er bl.a. bestemt af antallet af flytninger. En vigtig faktor for valg af bolig er muligheden for at få et job inden for en rimelig afstand til hjemmet samt boligpriserne.

Figur 5.5 viser udviklingen i den gennemsnitlige kvadratmeterpris og gennemsnitlige liggetid i Lejre Kommune. Udviklingen sammenlignes med gennemsnittet for Region Sjælland. Figuren viser den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid som et indeks, der er sat til at være 100 i 2010.

Figur 5.5 Udvikling i kvadratmeterpris, antal solgte boliger, gennemsnitlig liggetid (2010=100)

Kilde: Realkreditrådets boligstatistik.

Note: Den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid er baseret på solgte parcel og rækkehuse.

Boligpriserne er siden 2012 steget kraftigt i København. Denne udvikling har fået boligkøbere til at kigge mod Region Sjælland, som generelt har oplevet en stigning i efterspørgslen efter boliger.⁴

Lejre Kommune har også oplevet stigende aktivitet på boligmarkedet. Den gennemsnitlige liggetid for solgte parcel- og rækkehuse har generelt været faldende siden 2010, og er samlet faldet 46 pct. i perioden 2010-17, fra 238 dage til 129 dage. Til sammenligning faldt liggetiden 22 pct. i Region Sjælland i samme periode, til 191 dage.

Den gennemsnitlige kvadratmeterpris i Lejre Kommune begyndte at stige fra 2013. I perioden 2013-17 steg kvadratmeterprisen med 35 pct. på parcel- og rækkehuse i kommunen til 14.123 kr. Til sammenligning steg kvadratmeterprisen 20 pct. i Region Sjælland i samme periode til 11.281 kr.

Lejre Kommunes boligmarked har dermed udviklet sig stærkere end i Region Sjælland som helhed, idet der både har været et større fald i liggetid og en kraftigere vækst i kvadratmeterpriserne. Lejre Kommunes boligmarked har dermed lagt yderligere afstand gennemsnittet for Region Sjælland.

⁴ Nationalbanken (2016): "Regionale aspekter på boligmarkedet".

6 UDDANNELSE

74 pct. af de beskæftigede i Lejre Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det svarer i store træk til niveauet på regions- og landsplan. Heraf har 39 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet, men lidt under regionsgennemsnittet.

Deltagelse i efter- og videreuddannelse er faldet fra 2010-17. I 2017 svarede antallet af kursister til 19 pct. af de 16-66-årige i befolkningen. På landsplan har der også været tilbagegang i antallet af kursister, og niveauet svarer i 2017 til 23 pct. af de 16-66-årige.

36%

af de beskæftigede i Lejre Kommune har en videregående uddannelse.

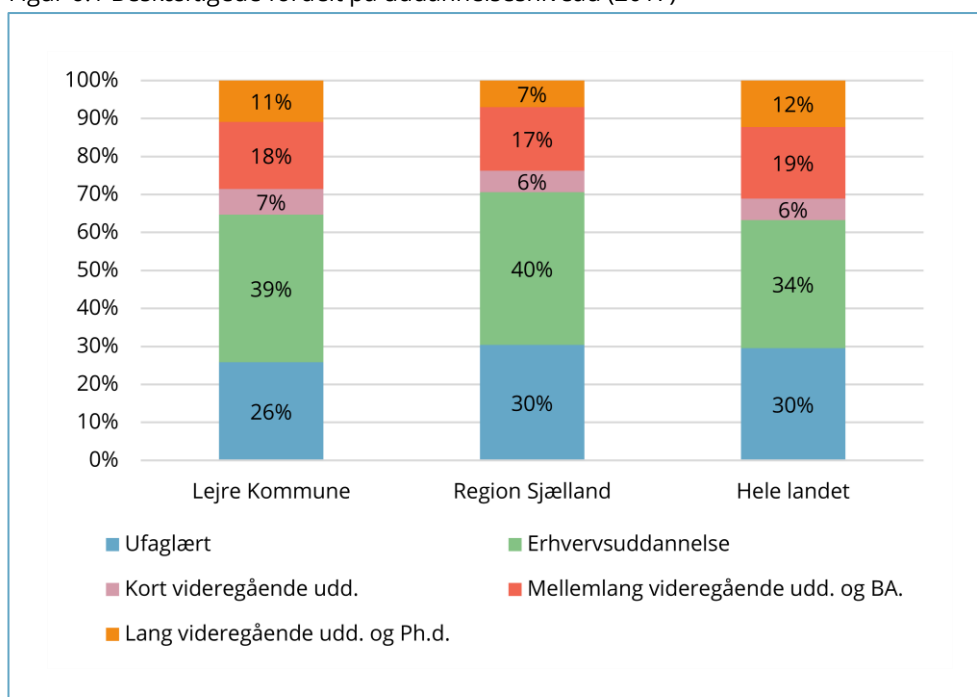
Deltagelse i voksen- og efteruddannelse svarer til **19%** af de 16-66-årige. Deltagelsen er faldende og ligger under lands- og regionsgennemsnittet.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt brugen af efter- og videreuddannelse spiller en vigtig rolle for produktiviteten og velstandsudviklingen i kommunen.

Uddannelsesniveaet i Danmark er generelt højt, men dækker over store lokale og regionale forskelle. Figur 6.1 viser beskæftigelsen fordelt på forskellige uddannelseskategorier i 2016, idet uddannelsesniveaet i Lejre Kommune er sammenholdt med uddannelsesniveaet i Region Sjælland samt hele landet.

Der skelnes mellem ufaglært arbejdskraft, faglært arbejdskraft (som er personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse) samt personer med en videregående uddannelse. Personer med en videregående uddannelse er i figuren opdelt efter personer med en kort, mellemlang eller lang uddannelse.

Figur 6.1 Beskæftigede fordelt på uddannelsesniveau (2017)

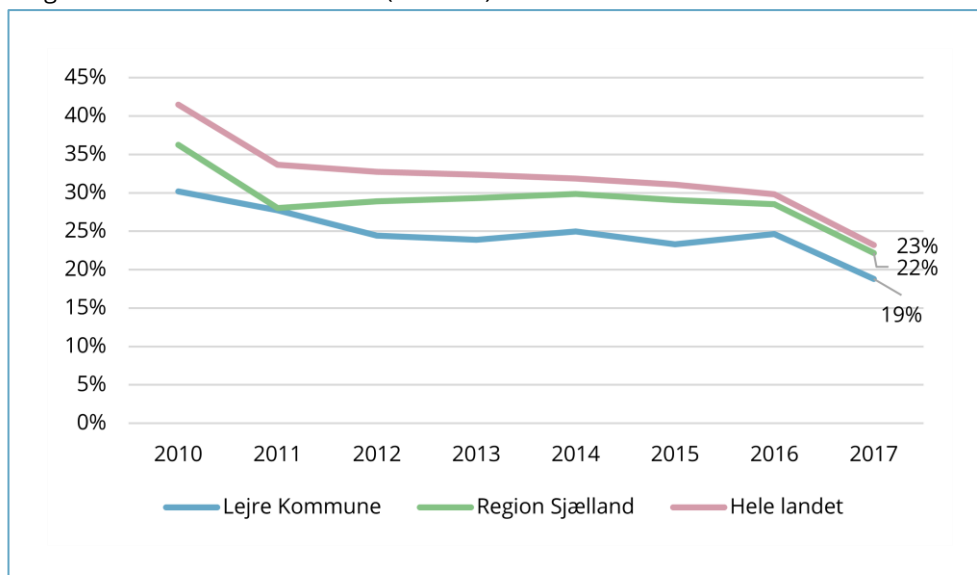
Kilde: Statistikbanken.

Den private beskæftigelse i Lejre Kommune er kendetegnet ved en højere andel af højtuddannede og færre ufaglærte og færre med en erhvervsuddannelse sammenlignet med gennemsnittet for Region Sjælland. Lejre Kommune har også færre ufaglærte end gennemsnittet på landsplan. Landsgennemsnitsniveauet for ufaglærte er på 30 pct., mens det blot er 26 pct. i Lejre Kommune.

En væsentlig forudsætning for at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel er arbejdsstyrkens kompetencer og muligheder for at omstille sig til nye krav og teknologier. Et vigtigt element til opkvalificering er arbejdsstyrkens deltagelse i voksen- og efteruddan-

nelse. Figur 6.2 viser udviklingen i antal kursister, der deltager i voksen- og efteruddannelse i perioden 2010-17, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år).

Figur 6.2 Kursister der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tallene er opgjort som antal kursister ved voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser, at antallet af kursister som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er gået tilbage i Lejre Kommune. Andelen faldt fra 30 pct. i 2010 til 19 pct. i 2017, svarende til en nedgang på knap 2.100 kursister. Størstedelen af faldet skete i 2010-12, hvilket formentlig skal ses i lyset af, at finanskrisen toppede i 2010, og at der generelt er en tendens til at gøre større brug af efteruddannelse i perioder med lavkonjunktur.

Næsten 3.200 kursister deltog i voksen- og efteruddannelse i 2017, eller hvad der svarer til ca. 19 pct. af befolkningen i den erhvervsaktive alder i kommunen. Niveauet i Lejre Kommune har fulgt samme tendens som i regionen og resten af landet, men generelt udgør andelen af kursister der benytter efter- og videreuddannelse en lidt lavere andel i hele perioden.

7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER

I Lejre Kommune er 51,8 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er en del højere end gennemsnittet for regionen, som er 48,9 pct. Samtidig er andelen af arbejdsløse noget under landsgennemsnittet.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget borger i Lejre Kommune er højere end lands- og regionsgennemsnittet.

Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Lejre Kommune de seneste år. Den gennemsnitlige vækst har været godt 2 pct., hvilket er højere end på regions- og landsplan.

51,8%

af befolkningen i Lejre Kommune er i arbejdsstyrken. I Region Sjælland er det 48,9 pct.

1,6%

er den gennemsnitlige erhvervsindkomst øget i perioden 2015-17.

Indbyggernes tilknytning til arbejdsmarkedet og eventuelle beskæftigelse giver indsigt i borgernes generelle færdigheder og levevilkår. Der skelnes mellem personer i arbejdsstyrken, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken.

Tabel 7.1 viser befolkningens socioøkonomiske status i Lejre Kommune i 2016. Personer i arbejdsstyrken kan enten være i beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager. Der skelnes desuden i tabellen mellem personer, der er uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder (16-64 år), og øvrige personer, som er under 16 år eller over 64 år. For at vurdere fordelingen i Lejre Kommune sammenlignes der i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 7.1 Befolkningens socioøkonomiske status (2016)

	Lejre Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Personer i arbejdsstyrken:			
Selvstændige	4,5%	3,5%	3,3%
Lønmodtagere	46,0%	43,7%	45,5%
Arbejdsløse	1,3%	1,7%	1,7%
Personer uden for arbejdsstyrken:			
Personer i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	13,2%	16,9%	17,1%
Heraf personer under uddannelse i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	3,6%	4,1%	5,0%
Øvrige personer uden for arbejdsstyrken (under 16 år eller over 64 år)	35,0%	34,2%	32,4%

Kilde: Statistikbanken

I 4. kvartal 2016 var der i Lejre Kommune knap 27.400 indbyggere, hvoraf næsten 14.200 var en del af arbejdsstyrken. Det svarer til, at 51,8 pct. var en del af arbejdsstyrken, hvilket er markant højere end i Region Sjælland, og lidt højere end landsgennemsnittet.

Lejre Kommune har en særlig høj andel selvstændige, idet 4,5 pct. eller mere end hver 12. i beskæftigelse er inden for denne kategori. Derudover er andelen af arbejdsløse væsentligt lavere end i Region Sjælland og landsgennemsnittet. Andelen af lønmodtagere er ligeledes højere end i regionen, og på niveau med landsgennemsnittet.

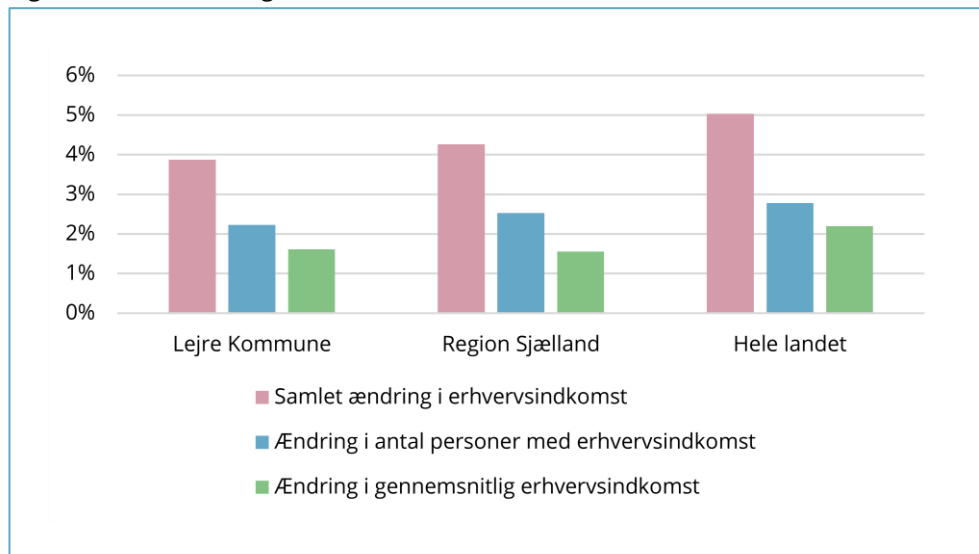
13,2 pct. af kommunens indbyggere den erhvervsaktive alder mellem 16-64 år, står uden for arbejdsmarkedet. Heraf er 3,6 pct. under uddannelse. Samtidig er 35,0 pct. af kommunens indbyggere ikke i den erhvervsaktive alder.

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget borger i Lejre Kommune var i 2017 på knap 357.000 kr., hvilket er markant højere end lands- og regionsgennemsnittet. I

2017 var den gennemsnitlige erhvervsindkomst på landsplan knap 319.000 kr. Figur 7.1 viser den gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst i Lejre Kommune sammenlignet med regionen og hele landet. Væksten er beregnet over perioden 2015-17.

Ændringer i erhvervsindkomst kan skyldes to faktorer. For det første, kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i antallet af personer med erhvervsindkomst. For det andet, kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. Figur 7.1 viser både den samlede, gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst og væksten i de to underliggende forklaringsfaktorer.

Figur 7.1 Gennemsnitlig vækst i erhvervsindkomst (2015-17)

Kilde: Statistikbanken.

Fra 2015-17 steg den samlede erhvervsindkomst i Lejre Kommune med knap 4 pct. Væksten i erhvervsindkomst skyldes dels en stigning i antallet af personer med erhvervsindkomst (2,2 pct.), og dels en stigning i den gennemsnitlige erhvervsindkomst (1,6 pct.).

Væksten i erhvervsindkomst ligger under niveauet i regionen som helhed, som igen er lavere end væksten i erhvervsindkomst på landsplan. Fra 2015-17 steg erhvervsindkomsten med 4,3 pct. i Region Sjælland og med 5 pct. for hele landet.

8 BRUG AF ERHVERVS- FREMME

I Lejre Kommune har 3,5 pct. af virksomhederne benyttet regionale eller nationale erhvervsfremmetilbud. Det er nogenlunde på niveau med regionsgennemsnittet, men lidt lavere end gennemsnittet på landsplan.

Virksomhederne i Lejre Kommune benytter sig lidt oftere af vækstkortlægning i Væksthuset end gennemsnittet på landsplan.

Til gengæld er der en mere begrænset brug af nationale erhvervsfremmetilbud, herunder en mindre brug af ekspotrådets ydelser.

3,5%

af virksomhederne i Lejre Kommune har benyttet erhvervsfremmetilbud.

2,2%

har benyttet vækstkortlægning i Væksthuset. Brugen af regionale tilbud er mere udbredt end gennemsnittet på regions- og landsplan.

Dette kapitel har fokus på de lokale virksomheders brug af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud. Adgangen til erhvervsfremmetilbud er et vigtigt, lokalt rammevilkår, og mange kommuner tilbyder lokal erhvervsservice, der bl.a. kan sikre de lokale virksomheder nem og effektiv indgang til relevante, regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

Der kan være stor lokal variation i virksomhedernes brug af offentligt støttede erhvervsfremmetilbud. Tabel 8.1 viser andelen af private virksomheder, der har benyttet forskellige typer af erhvervsfremmetilbud. Tabellen viser, om virksomhederne i Lejre Kommune udnytter mulighederne i erhvervsfremmesystemet i samme omfang som i regionen og på landsplan.

Tabel 8.1 Antal og andel brugere af regional og national erhvervsfremme (2015-17)

	Antal brugere i Lejre Kommune	Brugere i pct. af virksomhedsbestanden		
		Lejre Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Vækstkortlægning i Væksthuset	30	2,2%	1,7%	1,8%
Eksportrådet	9	0,7%	0,6%	1,2%
Nationale innovationsfremmeordninger	5	0,4%	0,3%	0,6%
Strukturfondsprogrammer	19	1,4%	1,8%	1,5%
Mindst en af ovenstående	48	3,5%	3,4%	4,1%

Kilde: Brugen af regional og national erhvervsfremme er baseret på brugeroplysninger fra Væksthusstatistikken, InnovationDanmark databasen, statistik over deltagelse i strukturfondsprojekter og Eksportrådets kundedatabase for perioden 2015-17.

Note: Nationale innovationsfremmeordninger omfatter Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster. Kommunens virksomheder omfatter private virksomheder med en årlig omsætning, der svarer til mindst et årsværk. Det skal understreges, at langt fra alle virksomheder er i målgruppen for de pågældende aktiviteter. Men tabellen giver et billede af, hvor meget erhvervslivet i kommunen samlet gør brug af aktiviteterne sammenlignet med resten af landet. Bemærk at Vækstfonden er ikke omfattet af tabellen.

I perioden 2015-17 brugte 48 af Lejres virksomheder mindst ét erhvervsfremme tilbud. Det svarer til, at 3,5 pct. af de private virksomheder benyttede mindst ét tilbud i løbet af den treårige periode. Andelen af brugere er i Lejre Kommune på niveau med Region Sjælland, men lavere end hele landet.

2,2 pct. af kommunens virksomheder har benyttet vækst kortlægning ved Væksthuset. Det er en noget højere andel end på regions- og landsplan, hvor det i gennemsnit var hhv. 1,7 og 1,8 pct. af virksomhederne der gjorde brug af væksthuset.

Til gengæld er der kun ca. 0,7 pct. af virksomhederne i Lejre Kommune, som har benyttet Eksportrådets ydelser, mens det på landsplan er 1,2 pct. af virksomhederne.

9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

De mindre virksomheder med færre end ti ansatte tegner sig for en større andel af beskæftigelsen i Lejre Kommune end på landsplan.

Der har de seneste fem år været en tilbagegang i beskæftigelsen inden for lokalt orienterede erhverv og kun mindre fremgang inden for internationalt konkurrerende erhverv.

Det står i kontrast til udviklingen på regions- og landsplan, hvor der har været fremgang inden for både lokalt og internationalt konkurrerende erhverv.

Virksomheder med 2-9 ansatte tegner sig for

1/3 af alle private jobs i Lejre Kommune.

Yngre virksomheder etableret i perioden 2010-15

tegner sig for næsten **10%** af de private jobs i Lejre Kommune.

Et dybere indblik i, hvilke typer af erhverv og virksomheder, der trækker væksten, kan bidrage til at skabe en bredere forståelse af kommunens samlede erhvervspræstationer og have betydning for prioriteringerne i den lokale erhvervs politik.

Dette kapitel har fokus på at belyse, om væksten primært er drevet af lokalt konkurrerende erhverv som bygge & anlæg, detailhandel, mv. eller af internationalt konkurrerende erhverv som fx fremstillingsvirksomhed. Tilsvarende bidrager særtemaet til at afdekke den rolle, som fx iværksættere og yngre virksomheder spiller for væksten i Lejre Kommune sammenlignet med regionen og hele landet.

Tabel 10.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs for forskellige virksomhedsstørrelser for årene 2012, 2015 samt 2017. Desuden viser tabellen den absolutte vækst i antal fuldtidsjobs for perioden 2012-17.

Tabel 9.1 Antal fuldtidsjobs, fordelt på virksomhedsstørrelser

	2012	2015	2017	Vækst i antal fuldtidsjobs 2012-17
0,5-1 årsværk	851	846	918	67
2-9 årsværk	1.655	1.511	1.458	-197
10-19 årsværk	534	633	651	117
20-49 årsværk	468	432	482	14
+50 årsværk	815	694	776	-39
Uden fysisk arbejdssted	134	124	108	-26
I alt	4.457	4.240	4.392	-65

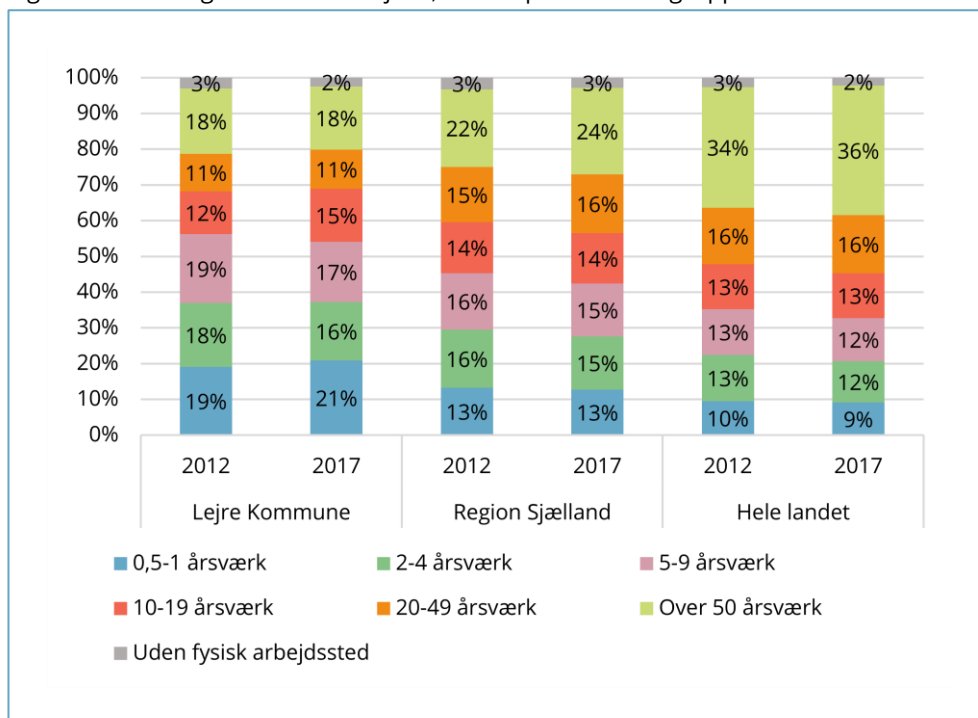
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Det samlede antal fuldtidsjobs i Lejre Kommune er faldet med 65 årsværk fra 2012-17. Det fremgår, at en tredjedel af alle fuldtidsårsværk i Lejre Kommune er beskæftiget i mindre virksomheder med 2-9 fuldtidsansatte personer. Det er også blandt virksomheder i denne størrelsesgruppe, at antallet af fuldtidsjobs især er gået tilbage i perioden 2012-17. Der har endvidere de seneste fem år været en lille nedgang i antallet af fuldtidsårsværk i gruppen af de større virksomheder med mere end 50 ansatte.

Virksomhederne med 0,5-1 fuldtidsansatte beskæftiger relativt flere årsværk sammenlignet med de større virksomheder i Lejre Kommune.

Figur 9.1 viser ændringer i andel fuldtidsjobs, fordelt på størrelsesgrupper for hhv. Lejre Kommune, regionen og hele landet.

Figur 9.1 Udvikling i andel fuldtidsjobs, fordelt på størrelsesgrupper

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I 2017 var 54 pct. af alle årsværk beskæftiget i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte personer. Den største andel (21 pct.) var beskæftiget i virksomheder med 0,5-1 fuldtidsansatte personer.

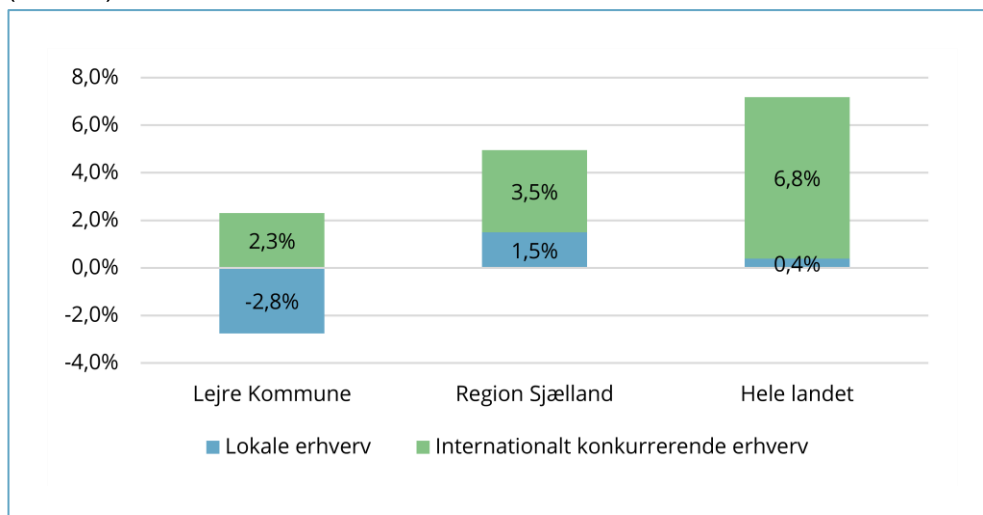
Generelt har der været en fremgang i antallet af årsværk beskæftiget i virksomheder med 10 fuldtidsansatte eller mere. I 2017 beskæftigede disse virksomheder 44 pct. af alle private årsværk i Lejre Kommune mod 41 pct. i 2012. Samme tendens gør sig gældende for regionen og på landsplan.

Modsat udviklingen for Region Sjælland og hele landet har virksomhederne med over 50 fuldtidsansatte i Lejre Kommune ikke oplevet nogen fremgang i andelen af fuldtidsjobs.

Figur 9.2 viser vækst i fuldtidsjobs for perioden 2012-17, fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv. Væksten i fuldtidsjobs i Lejre Kommune er sammenholdt med Region Sjælland og hele landet.

Internationalt konkurrerende erhverv består af brancher med stor direkte eller indirekte eksport samt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som har erfaring med eksport.⁵

Figur 9.2 Vækst i fuldtidsjobs fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv (2012-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I perioden 2012-17 har der været en mindre tilbagegang i antallet af fuldtidsårsværk i Lejre Kommune. I samme periode har Region Sjælland og hele landet oplevet en pæn vækst i antal fuldtidsjobs på hhv. 5 pct. og godt 7 pct.

På landsplan er væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer primært drevet af virksomheder tilhørende internationalt konkurrerende erhverv. Fra 2012-17 steg antallet af fuldtidsjobs i internationalt konkurrerende erhverv med 6,8 pct., mens antallet af fuldtidsjobs i lokale erhverv steg med 0,4 pct.

I Lejre Kommune har virksomheder i internationalt konkurrerende erhverv (fx fremstilling) ikke skabt nye jobs i et tilsvarende omfang. Væksten i fuldtidsjobs i internationalt konkurrerende erhverv har i Lejre Kommune kun været på 2,3 pct. Fremgangen er blevet mere end opvejet af en tilbagegang i beskæftigelsen inden for lokalt konkurrerende erhverv som fx detailhandel. Fuldtidsbeskæftigelsen inden for lokalt konkurrerende erhverv faldt således med 2,8 pct. i perioden fra 2012 til 2017.

Tabel 9.2 viser de største virksomheder i Lejre Kommune, deres branchetilørsforhold, antal ansatte samt antal fuldtidsjobs. Grundet diskretionshensyn er antal fuldtidsjobs og antal ansatte angivet som intervaller.

⁵ Se metodekapitel i "Det Midtjyske Vækstlag, IRIS Group 2015, for en uddybning af afgrænsningen af internationalt orienterede erhverv.

Tabel 9.2 De største virksomheder (2017)

Virksomhed	Branche	Antal fuldtidsårsværk	Antal ansatte
Vestergaard Company A/S	Industri	200-499	200-499
Unomedical A/S	Industri	200-499	200-499
Wicotec Kirkebjerg A/S	Bygge & anlæg	50-99	50-99
G.S.V. Materieludlejning A/S	Bygge & anlæg	50-99	50-99
SuperBrugsen Hvalsø	Detailhandel	20-49	50-99
European Freeze Dry ApS	Industri	20-49	20-49
Osted Agro ApS	Landbrug og gartneri	20-49	20-49
Hvalsø Savværk A/S	Industri	20-49	20-49
C5 VVS-Teknik A/S	Bygge & anlæg	20-49	20-49
Kolon Total Inventar	Industri	20-49	20-49
System Transport A/S	Transport og godshåndtering	20-49	20-49
P. Andersen & Søn Entreprise A/S	Bygge & anlæg	20-49	20-49

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

De to største virksomheder i Lejre Kommune er Vestergaard Company A/S og Unomedical A/S, der begge ligger i kategorien 200-499 ansatte/fuldtidsårsværk. Begge virksomheder er inden for industri og tilhører kategorien af internationalt konkurrerende erhverv.

På de efterfølgende pladser er Wicotec Kirkebjerg A/S og G.S.V. Materieludlejning A/S, der begge er inden for bygge & anlægsområdet og har mellem 50-99 ansatte. Generelt domineres listen af virksomheder inden for hhv. industri og bygge & anlæg.

Tabel 9.3 viser udviklingen i antal fuldtidsjobs skabt af iværksættervirksomheder etableret i hhv. 2010-11, 2012-13 samt 2014-15.

Tabel 9.3 Udvikling i antal fuldtidsjobs skabt af iværksættervirksomheder

	Iværksættervirksomheder etableret i 2010-11	Iværksættervirksomheder etableret i 2012-13	Iværksættervirksomheder etableret i 2014-15
2011	81		
2013	120	89	
2015	131	148	120
2017	123	150	129

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

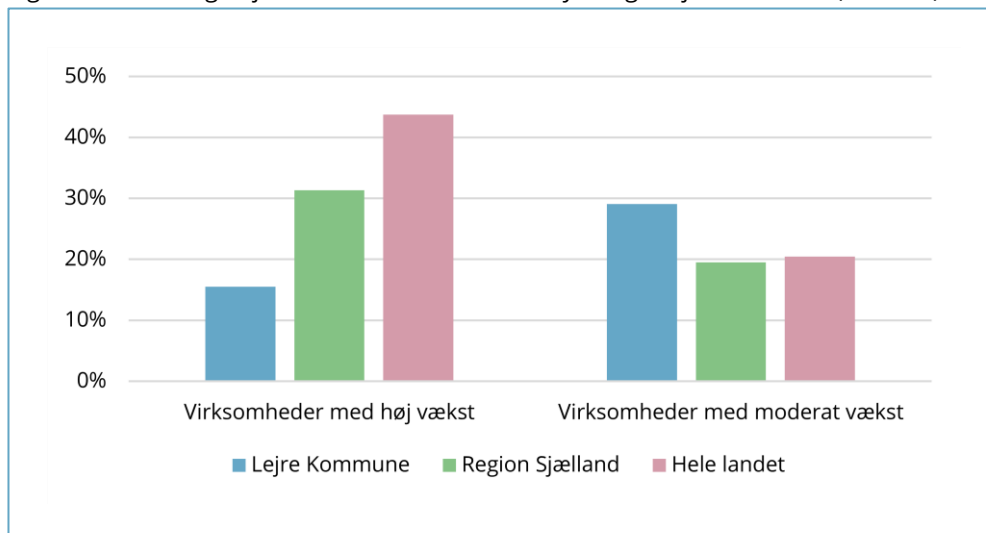
I perioden 2010-11 blev der etableret i alt 284 virksomheder. Tre år efter deres etablering var 163 af virksomhederne fortsat i live, og i 2017 havde de skabt i alt 123 nye fuldtidsarbejdspladser.

I alt blev der i perioden 2010-15 etableret 772 nye virksomheder i Lejre Kommune. I 2017 eksisterede 438 af disse virksomheder fortsat. Sammenlagt havde disse virksomheder skabt, hvad der svarer til 402 nye fuldtidsjobs i Lejre Kommune. Det svarer til knap 10 pct. af den samlede private beskæftigelse i Lejre Kommune.

Figur 9.3 viser vækst- og højvækstvirksomhedernes betydning for den lokale jobskabelse i Lejre Kommune. Figuren viser jobskabelsen blandt virksomheder med hhv. høj og moderat vækst i pct. af den samlede jobskabelse inden for internationalt konkurrerende erhverv i perioden 2014-17.

Vækstvirksomhedernes betydning for jobskabelsen i Lejre Kommune sammenlignes med vækstvirksomhedernes betydning for jobskabelsen i regionen og hele landet.

Figur 9.3 Vækst og højvækstvirksomhedernes betydning for jobskabelsen (2014-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder der har haft en absolut vækst på 3 mio. kr. eller derover de seneste 3 år. Vækstvirksomheder kategoriseres som højvækstvirksomhed hvis den har (1) 5-9 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 30 pct. eller derover de seneste 3 år, eller (2) over 10 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 20 pct. eller derover de seneste 3 år. For vækstvirksomheder med moderat vækst kræves det for et tilsvarende antal årsværk at virksomheden har haft en årlig vækst på hhv. 10-30 pct. og 10-20 pct. de seneste 3 år.

I 2017 var der otte virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv med høj vækst i Lejre Kommune. I løbet af de seneste tre år (2014-17) skabte disse højvækstvirksomheder i alt 40 nye fuldtidsjobs. Det svarer til 16 pct. af den samlede jobvækst inden for internationalt konkurrerende erhverv i Lejre Kommune. Virksomheder med høj vækst tegnede sig for hhv. 31 pct. og 44 pct. af jobvæksten i Region Sjælland og på landsplan.

I 2017 var der ti virksomheder med moderat vækst i Lejre Kommune, som tilsammen skabte, hvad der svarer til i alt 75 nye fuldtidsjobs. Dermed skabte de ti virksomheder med moderat vækst næsten en tredjedel af den samlede jobvækst inden for internationalt konkurrerende erhverv. Således trækker virksomhederne med moderat vækst i høj grad beskæftigelsesudviklingen inden for internationalt konkurrerende erhverv.

På landsplan tegnede vækstvirksomhederne sig for i alt 64 pct. af den samlede jobvækst i perioden 2014-17. Til sammenligning tegnede vækstlaget i Lejre Kommune sig for 35 pct. af jobskabelsen.

Bilag

Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Branche	Specialiseringsgrad 2017	Ændring i specialiseringsgrad 2010-17	Antal årsværk 2017
Møbel og anden industri mv.	4,55	0,28	346
Private velfærdsinstitutioner	3,26	0,52	297
Undervisning	2,14	0,29	213
Bygge & anlæg	1,98	-0,12	814
Landbrug, skovbrug og fiskeri	1,89	-0,01	306
Maskin- og transportmiddelindustri	1,61	0,51	254
Operationel service	0,98	-0,19	302
Sundhedsvæsen	0,98	-0,08	101
Ejendomshandel og udlejning	0,95	0,12	109
Reklame og øvrig erhvervsservice	0,89	0,26	71
Detailhandel	0,82	-0,08	403
Rådgivning, forskning og udvikling	0,77	-0,11	221
Transport	0,73	-0,26	175
Andre serviceydelser mv.	0,68	0,16	84
Levnedsmiddelindustri	0,66	0,35	81
Tekstil, træ og papirindustri mv.	0,63	0,10	38
Engroshandel	0,61	-0,19	242
Kultur og fritid	0,53	-0,18	37
Hoteller og restauranter	0,52	-0,08	100
Tele, IT og information	0,40	0,01	74
Metalindustri	0,39	0,05	39
Forlag, tv og radio	0,39	0,16	24
Elektronikindustri	0,34	0,11	22
Råstof, energi og forsyning mv.	0,33	-0,78	14
Finansiering og forsikring	0,03	-0,17	7
Farma og kemisk industri, mv.	0,00	0,00	0
Uoplyst aktivitet	0,00	0,00	0

IRIS GROUP

JORCKS PASSAGE 1B, 4. SAL | DK-1162 KØBENHAVN K
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK